

CRONIQUE DEL LLEURE

De com el cec Riota recorda un estrany fet que tingué lloc en el nostre poble i que ha estat oblidat per la memòria col·lectiva

Doncs sí, amic lector, podria contar-te'n més de succeïts, com el que se m'acudí en la darrera ocasió en què vaig tenir l'oportunitat de mig enraonar amb tu. I és que les rialles, els rebomboris, les disbauxes d'aquesta vila nostra, inspiren el cec guitarró d'aquest Riota. Els meus romanços i astúcies, relats sens mida ni advertiment, apanyen els cossos malalts de qui m'obre amb confiança la porta de la seua llar. Tot a canvi d'una bona penca d'abadejo i d'un llustrós barral de vi, que sempre animen la concurrència i predisposen l'auditori a una felix oïda.

Però avui vaig a contar-te'n un que em sobtà per trist i misteriós.

Es així com en aquella època d'idees i dèries d'encanteris, corria per tot arreu de la vila la remor que una ja desapareguda veïna nostra dedicava els seus ratets d'esbargiment, que en deurien ser molts, a vaticinar l'esdevenidor de qui s'atrevia a visitar-la. Els fets, tal i com us els conte, degueren tenir nequitosos la població una bona temporada, per tal com avui, quan algú els treu a reluir, en són ben pocs a qui no se'ls posa la pell de gallina.

Conten que en certa ocasió a una satisfeta doneta, que anava a ser mare al cap de pocs dies, se li ocorrí d'entrar a ca la bruixa, donat que casualment passava arran del brancal d'aquella llar de perdició, i demanar-li a la doneta sobre el còm i el quan de la criatura que li anava a nèixer. Ningú no sap exactament què és el que s'esdevingué en el transcurs d'aquella entrevista, només expliquen, els qui van tenir l'ocasió de veure la jove quan eixia de la casa, l'abaltiment en què es sumí a partir d'aquell instant i com els dies que li restaren fins el felix moment del part, foren cau d'aterridors malsons i d'esfereïdors planys que feren tenir l'ànim suspens tots els qui, de grat o per força, envoltaren la novençana durant aquells jorns.

I així fou com li nasqué una criatura que obrí els ulls al món la vespra de Santa Caterina, quan tot just el poble es preparava per a la celebració de la fira que tots els anys dedica a la santa.

Al cap de sis dies del felix esdeveniment, la joiosa mare, sense saber com ni per què, —alguns ho atribuïren a la maleïda visita— agonitzava corferida

sense que ningú pogués posar remei ni donar explicació a tan estranya malaltia. I morí. Així com us ho conte! Morí davant la consternació general dels veïns que no donaven crèdit a tot allò que els estava succeïnt.

L'enterrament, us el podeu imaginar, fou dolorós. No hi faltà creu d'argent ni salpasser daurat. Dues llargues rengleres de carmelitans i de franciscans acomplien la venerable comesa d'acompanyar fins el darrer instant el cos de la malaguanyada mareta. L'arxiprest s'abillà amb els millors ornaments, ornaments que guardaven per a ocasions tan singulars. Una corrua de negres mantellines servava l'exigit i sentit silenci, i l'endolat carruatge, que trescava a ramalada de rosí, esdevenia protagonista d'aquell seguici que abatia els desconcertats veïns que, a banda i banda de les voreres, havien eixit a acomiadar la desventurada jove.

El defici d'aquella jornada s'agreujà quan, al cap de tres dies d'haver-se produït el traspàs, un veí, renomtat per la seua fama de poca-solta, passava per davant el cementeri, tal com baixeu pel camí l'Ermita, quan sentí crits esgarriadors que provenien de dins del camp sant. Ningú no li féu massa cas quan aquest insensant —que m'estic de dir-vos el nom perquè encara és viu i segur que tots el coneixereu— explicava en la taverna allò que acabava d'oir, malgrat els seus esforços a fer-se creure.

I així anà esvanint-se de la memòria col·lectiva el record d'aquells dies que sotragaren feroçment el nostre poble.

Però el temps, que tot ho alleugera, també actualitzà el succés al cap d'uns anys, quan morí la mare de la desventurada jove. En voler la família que els cossos de mare i filla esperaren junts el dia del judici final, es disposà l'exhumació de les despulles de la jove que havia mort en les estranyes circumstàncies que tots sabeu. En l'acte de desenterrament era present la família i parentela llunyana, així com els amics més íntims. Amb singular precisió el fosser fragmentà el barandat del nínxol, tot procurant que les rajoles eixiren el més senceres possible, per tal d'aprofitar-ne quantes més millor, i, ajudat per un dels presents, tragué el taüt tot empolsimat i mig corcat i es disposà a obrir-lo davant l'esguard expectant dels concurrents a tan tèntrica cerimònia. L'estupefacció s'apoderà de tots quan contemplaren, atordits, que el cos de la jove havia canviat de posició. Ara cap per avall i amb una mà ferida per les pròpies mossegades de la soterrada, eren fidels testimonis de quant insòlits havien estat els fets que envoltaren tot el relat que us acabe de narrar.

I tal com m'ho contaren us ho referisc.

El cec Riota

